

**การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร**
**Internal Quality Assurance Implementation of Small Sized-school
Administrators under Sakon Nakhon Primary Educational Service
Area Office**

วีระศักดิ์ นาคะอินทร์*

ทวี วาจาสิทธิ์**

สาริศา เจนเขว้า***

บทคัดย่อ

การวิจัยการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 2. พัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 3. นำเสนอรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 318 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 159 คน และครูผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนจำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินรูปแบบ การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนที่หนึ่งเก็บ

ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ส่วนที่สองเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ส่วนที่สาม เก็บข้อมูลจากการประเมินรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยวิธีการสัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (%) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ในปัจจุบันพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหาร

*หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

***อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร อยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติที่มาก ทุกขั้นตอน และทุกด้าน จากการพิจารณาข้อมูลการศึกษาเชิงสำรวจ พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการเป็นระยะตามความเหมาะสมเนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างส่งผลกระทบต่อการดำเนินการ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ การบูรณาการ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เข้ามาดูแลให้การช่วยเหลือในการดำเนินการ

2) ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีแนวทางการพัฒนาแบบตามขั้นตอนสำคัญ 4 ด้าน 7 ขั้นตอน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ประกอบด้วย บุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ, ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงาน และการดำเนินการตามแผน, ด้านการตรวจสอบ ประกอบด้วย การตรวจสอบการประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน, ด้านการรายงานผล ประกอบด้วย การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

3) ผลการประเมินรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยการประเมินจากผู้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้มีความเหมาะสมและมีความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ผลการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$), ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.44$), ด้านความเหมาะสม พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และด้านความถูกต้อง พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$)

คำสำคัญ : การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน, ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

Internal Quality Assurance Implementation of Small Sized-school Administrators under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office Weerasak Nakha-in The research entitled, "Internal Quality Assurance Implementation of Small Sized-school Administrators under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office, "aimed 1) to study the state of internal quality assurance implementation of small sized-school administrators, 2) to develop the internal quality assurance implementation model of small sized-school administrators, and 3) to present the internal quality assurance implementation model of small sized-school administrators under Sakon Nakhonprimary Educational Service Area Office.

The samples used in this research were 318, i.e. 159 school administrators and 159 teachers who were responsible for the internal quality assurance of small sized-schools. The instruments used in this research were the questionnaire and model evaluation. The data collection was from three parts, that is, the first part dealing with the questionnaire about the internal quality assurance implementation of small sized-school administrators under Sakon Nakhonprimary

Educational Service Area Office, whereas the second part dealing with relevant people and experts, who participated in the focus group discussion, and the last part was the data collected from a connoisseurship seminar on the model evaluation of the internal quality assurance implementation of small sized-school administrators under Sakon Nakhon primary Educational Service Area Office. The statistics used in this research were frequency, mean, percentage, standard deviation and descriptive analysis. The research findings revealed that

1. The state of internal quality assurance implementation of small sized-school administrators overall were at high level in every step and aspect. The small sized-school administrators had appropriately implemented the internal quality assurance from time to time since there were many factors contributing to the implementation. The key principles of internal quality assurance implementation were integration and implemented participation. Moreover, it was supported by the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area.

2. The internal quality assurance implementation model development of small sized-school administrators under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office consisted of 4 aspects, namely, preparation aspect dealing with personnel and other resources; implementation aspect dealing with working plan and plan implementation; monitoring aspect dealing with evaluation monitoring and improvement of

evaluation results; and results reporting dealing with self-assessment report making.

3. The results of model evaluation by the relevant people and connoisseurs found that the model of internal quality assurance implementation of small sized-school administrators was useful, possible, appropriate, and correct; overall were at the high level. When each aspect was considered, it was found that the usefulness aspect was at the highest level, while the possibility aspect, appropriateness aspect, and correctness aspect all were at high level.

Keywords: Internal Quality Assurance Implementation, Small Sized-school Administrators Weerasak Nakha-in: The Doctoral Student in Doctor of Education Program (Educational Administration), Pathumthani University

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ได้ให้ความหมายของคำว่า “สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน” ไว้ว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักทดสอบการศึกษาได้กล่าวเอาไว้ว่า อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนโดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลกเพื่อเป็นหลักฐานที่เพียงพอสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิตรวมทั้งการพัฒนาหน้าที่การทำงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัวและเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทย

ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ในอนาคต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553)

โดยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดหลักที่ สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้ 1) หลักการพัฒนาผู้เรียน อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพ และคุณภาพชีวิตส่วนตนสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลง ได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาดและมีความเป็น ประชาธิปไตย 2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยันซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้ง ของครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก 3) หลัก แห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิ์เสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีอย่างทั่วถึง เท่าเทียมควบคู่ไปกับความมีคุณภาพโดยไม่แบ่งชนชั้นหรือ ความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม 4) หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วม ในการบริหารและการจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้าง เอกลักษณ์ คักดีศรีและตอบสนองความต้องการของ ท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ 5) หลักแห่ง ความสอดคล้องอุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสาระบัญญัติใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการ

ศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของชาติและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการ อาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จากหลักแห่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานข้อที่ 5) หลักแห่งความสอดคล้อง ได้กล่าวเอาไว้ว่า การจัดการ ศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และ มาตรฐานการอุดมศึกษานั้น เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพ ว่าตรงหรือสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวหรือไม่จึงได้มี ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาช่วย ในการ ดำเนินการซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการสำคัญคือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงานและการแสดง ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้

การประกันคุณภาพนั้นถือได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความ สำคัญเป็นอย่างมากเพราะการประกันคุณภาพการศึกษา นั้น 1) จะเป็นตัวช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นและ สามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพและได้ มาตรฐาน 2) ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพและ เกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับบริการการศึกษาที่ มีคุณภาพอย่างทั่วถึง 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการ ศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่าง จริงจัง ดังนั้น การประกันคุณภาพทางการศึกษาจึงเป็นการ บริหารจัดการการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการ และเป็นการ ป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรคการ ศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มี คุณภาพที่สูงขึ้น ซึ่งการกำกับติดตามก็เป็นกลไกที่สำคัญ ตัวหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษานั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและการกำกับติดตามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยผู้ประเมินคือบุคคลหรือหน่วยงานภายในสถานศึกษาเป็นการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน หรือการประเมินตนเองของสถานศึกษา ฉะนั้นหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานที่กำหนดควรสอดคล้องต่อเนื่องกัน เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามที่ต้องการ

จากการศึกษาจากรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำให้ทราบถึงบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีปัญหาในการบริหารงานที่คล้ายคลึงกันอยู่ 4 ด้านคือ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการการจัดการศึกษา 2) ปัญหาด้านการเรียนการสอนในด้านการเรียนการสอน 3) ปัญหาด้านความร่วมมือเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียน 4) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลงนครเขต 1. (2557). การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2557 (Sar). จากปัญหาด้านที่ 1 ที่ได้กล่าวถึง “ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนซึ่งมีบริบทที่ต่างไปจากโรงเรียนขนาดอื่นๆ ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ” ซึ่งมันจะโยงไปถึงเรื่องของการกำกับติดตามการทำงานของผู้บริหารด้วยว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

ผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของบุคลากรในการดำเนินงาน กล่าวได้ว่าบทบาทของผู้บริหารในการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนแรก การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพ

ภายใน ผู้บริหารจะมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ทักษะต่างๆ ให้กับบุคลากรรวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อร่วมกับผู้บริหารในการประสานกระตุนกำกับดูแล ให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกันดำเนินการประกันคุณภาพภายในในการสร้างความตระหนักผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันออกไป และไม่มีทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะสำเร็จได้ยากด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องปรับความคิดของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อนและในการพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในบุคลากรส่วนใหญ่ยังเข้าใจวิธีการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อยและไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินตนเองผู้บริหารจึงควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจให้สามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารต้องดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการดำเนินงานต่างๆ และต้องกำกับ ดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลงนครเขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด สกลนคร

3. เพื่อประเมินรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด สกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1.1 แนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ 8 ด้าน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554).

1.2 การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิง (Deming Cycle) ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2554)

1.3 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 5 ด้าน Donnelly (2004);

Jones (2002); Kreitner and Kinicki (2006) ได้แก่

1.3.1 บุคลากร (Man)

1.3.2 งบประมาณ (Money)

1.3.3 วัสดุอุปกรณ์ (Materials)

1.3.4 การจัดการ (Management)

1.3.5 ข้อมูลสารสนเทศ (Information)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร รวม 3 เขต จำนวน 546 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ได้จาก ผู้อำนวยการและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 318 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสถานภาพผู้ให้ข้อมูล โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970).

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่ ตุลาคม 2557 ถึง พฤษภาคม 2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ได้รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เหมาะสมกับบริบท สามารถนำไปดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. โรงเรียนขนาดเล็กมีรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่มีระบบ มีประสิทธิภาพและได้รับการนิเทศติดตามเพื่อพัฒนาในอันที่จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสูงขึ้น

3. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ได้มีรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติหน้าที่ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียน

ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในจังหวัดสกลนคร

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด
สกลนคร

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด
สกลนครดังที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนเป็น 3 ระยะ
ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการ
ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในจังหวัดสกลนคร โดยมีกระบวนการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
(Documentary Study) เกี่ยวกับการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กครอบคลุม
เนื้อหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ 8 ด้าน
ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ
ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, การบริหารงานด้วย
วงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง (Deming
Cycle) และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 5 ด้าน คือ
บุคลากร , งบประมาณ , วัสดุอุปกรณ์ , การจัดการ และ
ข้อมูลสารสนเทศ ทั้งในและต่างประเทศ

2) ศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study)
ด้วยแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการ
ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในจังหวัดสกลนคร โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับ
ประชากร ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน
159 คน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน
โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 159 คน

3) ร่างรูปแบบการรูปแบบการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด
สกลนคร

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด
สกลนคร โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดประชุมสัมมนากลุ่ม (Focus Group
Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ
และครู เพื่อร่วมวิพากษ์และร่างรูปแบบการดำเนินการ
ประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด
สกลนคร จำนวน 12 คน

2) ได้รูปแบบการรูปแบบการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด
สกลนคร

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัด
สกลนครโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1) จัดประชุมโดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
(Connoisseurship) เพื่อวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะรูป
แบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครประกอบด้วยผู้ทรง
คุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ รวมทั้งสิ้น
จำนวน 12 คน

2) ได้รูปแบบการรูปแบบการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กพร้อมจัดทำ
คู่มือการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

3) นำเสนอรูปแบบดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study)

2. ศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) ใช้เครื่องมือวิจัยดังนี้

2.1. แบบสอบถาม ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก มี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ สภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและรูปแบบในการดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นแบบสอบถามให้เติมข้อความในช่องว่าง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะพร้อมทั้งให้เหตุผลและคำอธิบายสนับสนุนความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

3. จัดประชุมสัมมนา (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ และครู จำนวน 12 คน ใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกผลการอภิปราย และการสรุปสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนา

4. จัดประชุมโดยการจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 12 คน ใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกผลการอภิปราย และการสรุปสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้

- วิเคราะห์แบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่ได้ นำมาวิเคราะห์โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป แยกเป็นตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยหาค่าเฉลี่ย (x) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นความเรียงตามรายชื่อ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีส่วนประกอบของข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วย

2.1 การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Study)

2.2 การประชุมสัมมนา (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ และครู โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกผลการอภิปราย และการสรุปสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนา

2.3 การประชุมโดยการจัดสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกผลการอภิปราย และการสรุปสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งหมดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการรายงานข้อค้นพบ (Descriptive Methodology) การตีความหมาย (Interpretive Methodology) และวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Methodology)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป

2. สถิติพื้นฐาน

2.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

3.1.1 สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) หรือสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เป็นค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้จากสูตรครอนบาช (Cronbach)

3.1.2 IOC ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาในระยะที่ 1 สรุปผลได้ดังนี้

1) จากการศึกษาเอกสาร ได้แนวคิดว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นกิจกรรมสำคัญของกระบวนการ

บริหารงานในสถานศึกษาที่จะส่งผลให้การบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ แต่โดยทั่วไปแล้วจากการศึกษาพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่ได้รับการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เนื่องจากประสบปัญหาหลายอย่างโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ที่การดำเนินการยังประสบปัญหาหลายด้าน อาทิ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ เป็นต้น และจากการศึกษาพบว่าหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก คือ หลักการบูรณาการ และหลักการมีส่วนร่วม (participation) โดยยึดหลักการการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติในแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน

2) จากการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey study) พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกัน แต่โดยสรุปจะมีการดำเนินการทั้งแบบการดำเนินการโดยผู้บริหารเอง, ครูผู้ที่ได้รับมอบหมาย และแบบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนร่วมปฏิบัติ นอกจากนี้ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กยังมุ่งอำนวยความสะดวก และช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ และพบว่า กระบวนการดำเนินการ ประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน โดยการดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วม มีการพัฒนากระบวนการ มีการวิเคราะห์ผลนำไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

ผลการศึกษาในระยะที่ 2 สรุปได้ดังนี้

1) ผลการประชุมสัมมนา (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ และครู กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เข้าร่วมประชุม สัมมนา ผลการประชุมสัมมนา สรุปว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่ประชุมเห็นด้วย และมีประเด็นที่ เน้นเพิ่มเติม

คือ เกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการ และ ต้องสะท้อนกลับผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กได้เร็ว การปรับปรุงพัฒนาจึงทำได้ต่อเนื่องทันที ในด้านหลักการ มีหลักการสำคัญประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และหลักบูรณาการ (Integration) และเห็นด้วยกับกระบวนการที่ได้จากการศึกษา 4 ขั้นตอน 7 ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ประกอบด้วย 1)ด้านบุคลากร 2)ด้านทรัพยากรอื่นๆ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ ประกอบด้วย 1)ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน 2)ด้านการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ ประกอบด้วย 1)ด้านการตรวจสอบการประเมินผล 2)ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ขั้นตอนที่ 4 การรายงาน ประกอบด้วย 1)ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

2) ได้ร่างรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

ผลการศึกษาในระยะที่ 3

1) เป็นผลจากการการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ในขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 3 พบว่า ที่มาของรูปแบบควรนำเสนอรูปแบบที่เชื่อมโยงกันและนำไปปฏิบัติได้ รูปแบบที่จะต้องเฉพาะ เจาะจง (Specific) มีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน และเป็นองค์ความรู้ใหม่ ส่วนลักษณะของรูปแบบควรมีรายละเอียดประกอบรูปแบบที่ชัดเจน และได้มีข้อเสนอแนะว่า ลักษณะของรูปแบบที่ดี จะเน้นหลักการ กระบวนการ เทคนิควิธีการ ขึ้นตอนเฉพาะ ของผู้วิจัยมีคำอธิบายการใช้รูปแบบในหรือนอกหน่วยงานได้ใช้ และใช้เมื่อใด โดยสรุปผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประเมินเห็นด้วยกับรูปแบบที่นำเสนอแต่ควรมีประเด็นเงื่อนไขหรือองค์ประกอบของการนำรูปแบบไปใช้

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประเมิน มีความเห็นว่าเป็นรูปแบบที่ดีและมีประโยชน์ต่อการ นำไปใช้อย่างยิ่ง จึงควรวិเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีข้อสรุปจากผลการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนั้น ถ้ามีประเด็นใดที่ยังไม่ชัดเจนต้องนำไปปรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลงานวิจัยที่ได้นำจะเป็นผลงานวิจัยที่ดี

สรุปรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

1) แนวคิด การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นกิจกรรมสำคัญของกระบวนการควบคุมการปฏิบัติงานให้สำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานได้ทันเวลาในระหว่างดำเนินการ

2) แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นแนวทางในการดำเนินการของผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกให้บริการและช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้

3) หลักการกำกับติดตามสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการสำคัญ คือ หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และหลักบูรณาการ (Integration)

4) กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน 7 ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ประกอบด้วย 1)ด้านบุคลากร 2)ด้านทรัพยากรอื่นๆ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ ประกอบด้วย 1)ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน 2)ด้านการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ ประกอบด้วย 1)ด้านการตรวจสอบการประเมินผล 2)ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ขั้นตอนที่ 4 การรายงาน ประกอบด้วย 1)ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีประเด็นเพื่อการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ในปัจจุบันพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่ได้ทำการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 159 โรงเรียนและมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 318 คน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 159 คน และครูผู้สอนจำนวน 159 คน อยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติที่มาก ทุกชั้นตอน และทุกด้าน โดยการพิจารณาจากข้อมูลการศึกษาเชิงสำรวจ ผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการเป็นระยะตามความเหมาะสมเนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน โดยมีหลักการที่สำคัญคือ การบูรณาการ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด คือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เข้ามาดูแลให้การช่วยเหลือในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม โพธิ์งาม (บทคัดย่อ: 2544) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียนนาร่องจังหวัดขอนแก่นจากผลการวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินคุณภาพภายใน ทำอันดับแรก คือ ก) ผู้บริหารโรงเรียนควร เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในตั้งแต่การวางแผน ติดตาม กำกับ ดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ข) บุคลากรในโรงเรียนควรเห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายใน ค) บุคลากร

ในโรงเรียนควรร่วมมือกันทำงานเป็นทีมในการประเมินคุณภาพภายใน ง) บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน จ) ควรจัดให้มีคณะทำงาน เป็นผู้รับผิดชอบประสานงาน กำกับ ติดตาม นิเทศ การประเมินคุณภาพภายใน

2) ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีแนวทางการพัฒนารูปแบบตามขั้นตอนลำดับ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1)การเตรียมการ 2)การดำเนินการ 3)การตรวจสอบ 4)การรายงานผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์ชกรณ วรอินทร์ (บทคัดย่อ:2549) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินแบบเสริมพลัง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ประกอบด้วย 3 มิติหลัก ได้แก่ มิติคุณลักษณะหรือเกณฑ์การประเมิน มิติลักษณะ/วิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ มิติการประเมิน ซึ่งแต่ละมิติมี ส่วนประกอบที่สัมพันธ์กัน โดยมียุทธวิธีดำเนินการ คือ 1)การฝึกอบรม 2)การให้คำปรึกษา และ 3) การอำนวยความสะดวก

สรุป การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในปัจจุบัน มีจุดอ่อนที่ต้องแก้ไขก็คือ ขาดความต่อเนื่อง ไม่เข้มข้นจริงจัง ขาดการตรวจสอบจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้การดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จและไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ผู้รับผิดชอบทุกระดับจะต้องเข้มงวดจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับผิดชอบในระดับปฏิบัติในสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายและแผนปฏิบัติให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด โดยต้องเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและวัฒนธรรมการทำงาน ในองค์กรใหม่ ตลอดทั้งต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในขณะเดียวกัน

ผู้รับผิดชอบในระดับเหนือขึ้นไปในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวก บำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์ จึงจะสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จในกษบริหารงานภายในสถานศึกษาได้

3) ผลการประเมินรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่สร้างขึ้น จึงมีความเป็นไปได้ และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

จากผลการวิจัย ได้ชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดได้ นั้น รูปแบบและกระบวนการการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จะมีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันให้การบริหารงานตามภาระงานในภาพรวมของสถานศึกษามีสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนด ดังนั้น จึงขอเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ให้ได้ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถนำการเปลี่ยนแปลงได้ เป้าหมายของโรงเรียนประสิทธิผล

ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้เช่นกัน ดังนั้น ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหน้าที่ทางการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปใช้ในสถานศึกษา ดังนี้

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาเอง ควรดำเนินการดังนี้ 1) จัดประชุมครูและบุคลากรทุกคนเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน 2) ควรวิเคราะห์งานร่วมกันเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน และแยกประเภทงานปฏิบัติให้ชัดเจน 3) จัดทำข้อตกลงโดยมีเป้าหมายและเกณฑ์สอดคล้องกับเป้าหมายและเกณฑ์ของสถานศึกษา 4) ปฏิบัติตามข้อตกลง 5) ตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงและปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) รายงานผลการปฏิบัติงานตามกำหนด 7) ทบทวนปรับปรุงแผนของตนเอง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วม (Participatory Monitoring) ของบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้ 1) จัดประชุมครูและบุคลากรตามความเหมาะสมเพื่อสร้างความเข้าใจในเบื้องต้น 2) จัดวิเคราะห์งานร่วมกันเพื่อวางแผนเพื่อวางแผนในการดำเนินงาน 3) จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายและเกณฑ์สอดคล้องกับเป้าหมายและเกณฑ์ของสถานศึกษา 4) ลงมือปฏิบัติตามข้อตกลง 5) ตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงและปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) รายงานผลการ ปฏิบัติงานตามกำหนด 7) ทบทวนปรับปรุงการปฏิบัติงานตามแผน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อจะได้ทราบรูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในในสถานศึกษาทั้งสองประเภท

- 2) ควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่ยั่งยืนสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
analysis) ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยอาจจะวิจัยในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เหมาะสมกับบริบทในเขตพื้นที่การศึกษานั้น
- 3) ควรวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2542).**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542**แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชนม์ชกรณ วรรณิทร์. (2549). **การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินแบบเสริมพลัง**. ปริญญาโทปริญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผล การศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิยม โพธิ์งาม. (2544). **การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนนำร่อง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1. (2557).**การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2557(Sar)**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 2. (2557).**การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2557(Sar)**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3. (2557).**การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2557(Sar)**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

Donnelly Jr, R. A. (2004). **The Complete Idiot's Guide to Statistics**. New York : PrenticeHall.

Jones, G. L. (2002). **Organizational Theory, Design, and Change. (3rd ed.)**. Texas : Pearson Education.

Kreitner, R. & Kinicki, A. (2006). **Organizational Behavior. (7th ed.)**. New York : McGraw Hill, Irwin.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.